

Datum
2021-09-16

Mottagare
Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Diarienummer
2021-11081-2

Er referens
Fi2021/02222

Betänkandet SOU 2021:42 Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Säkerhetspolisen delar utredningens uppfattning att det finns hinder mot ett effektivt informationsutbyte som innebär begränsningar i arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Myndigheten ställer sig därför positiv till förslaget om att det införs lättnader i reglerna om sekretess och annan tystnadsplikt inom ramen för en särskilt beslutad samverkan. Enligt Säkerhetspolisens uppfattning bör det dock övervägas om även andra myndigheter än de som ingår i samordningsfunktionen, t.ex. Försäkringskassan, ska kunna delta i en sådan samverkan. När det gäller själva utformningen av författningstexten anser Säkerhetspolisen att det finns principiella skäl mot att myndigheten ges en uttrycklig uppgiftsskyldighet gentemot enskilda aktörer. Säkerhetspolisens inhämtning av underrättelseinformation bygger på ett ömsesidigt förtroende i förhållande till de aktörer som myndigheten samarbetar och samverkar med både nationellt och internationellt. Det är därför av största vikt att Säkerhetspolisen i så stor utsträckning som möjligt inte bara i praktiken utan även formellt har bestämmanderätt över vilken underrättelseinformation som ska lämnas vidare från myndigheten. Säkerhetspolisen förordar därför utredningens alternativa förslag om att det införs en sekretessbrytande bestämmelse som innebär en möjlighet att självmant lämna uppgifter. Denna ordning bör kunna gälla för alla de myndigheter som ingår i en särskilt beslutad samverkan. För de enskilda aktörerna bör det däremot införas en uppgiftsskyldighet.

Vidare ifrågasätter Säkerhetspolisen förslaget om att det ska krävas ett beslut om förbehåll i varje enskilt fall för att de uppgifter som lämnas till enskilda aktörer ska omfattas av tystnadsplikt. Säkerhetspolisens underrättelseinformation är som huvudregel sekretessbelagd med hänsyn till det omvända skaderekvisit som finns i 18 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Om det skulle behövas ett beslut om förbehåll i varje enskilt fall skulle det innebära en alltför stor administrativ börda och gå ut över effektiviteten och flexibiliteten i en särskilt beslutad samverkan.

Datum

2021-09-16

Diarienummer

2021-11081-2

En generell tystnadsplikt för de enskilda aktörerna vore istället att föredra. Säkerhetspolisen ifrågasätter starkt utredningens uppfattning att en sådan lösning skulle innebära begränsningar i yttrandefriheten som inte går att motivera utifrån ett relevant intresse. Förekomsten av uppgifter som delas inom ramen för en särskilt beslutad samverkan och som inte omfattas av sekretess torde vara ytterst begränsat. Bestämmelser om generell tystnadsplikt för enskilda aktörer är inte heller ovanliga i svensk rätt, se t.ex. 1 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och 5 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Säkerhetspolisen ställer sig positiv till att myndighetens frågerätt enligt 4 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism föreslås omfatta fler aktörer. Säkerhetspolisen hade dock helst sett att bestämmelsen gjordes aktörsneutral på så sätt att den omfattar alla som tillhandahåller tjänster till en verksamhetsutövare. Det stämmer visserligen att behovet i dagsläget i första hand gäller sådana aktörer som tillhandahåller en e-legitimationstjänst eller en tjänst avseende mobil överföring av pengar där överföringen sker omedelbart, men med hänsyn till takten av den tekniska och kommersiella utvecklingen kan det inom kort vara andra aktörer som sitter på avgörande information för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Det framstår som inkonsekvent att Polismyndighetens och Säkerhetspolisens tillgång till uppgifter ska bero på om en verksamhetsutövare bedriver verksamheten helt i egen regi eller använder tjänster som tillhandahålls av en annan aktör. Genom att avgränsa frågerätten till de aktörer som tillhandahåller en viss teknisk lösning riskerar lagstiftningen att snabbt bli omodern vilket kan komma att medföra negativa konsekvenser för Polismyndighetens och Säkerhetspolisens arbete på området.

Detta yttrande har beslutats av biträdande säkerhetspolischefen Charlotte von Essen. Verksjuristen Carl Rundström har varit föredragande.